

1440 MINUT

Při mém odjezdu z festivalu jsem si uvědomila, že jsem na něm strávila téměř rovných 24 hodin. Kratičký to úsek, ovšem plný vjemů a intenzivních myšlenek, které Vám píši na rozloučenou.

Toho času jsem studentkou prvního ročníku magisterského studia na olomoucké katedře divadelních studií. Během uplynulých čtyř let jsem opakovaně slyšela informaci, že ochotníci sehráli významnou roli v dějinách (divadla), zvláště pak v českém kontextu. Potíž byla v tom, že tuto skutečnost nikdo dál nerozvíjel, a tak jsem do Kroměříže přicházela téměř jako tabula rasa, jen s tím málem, co jsem znala z vlastní iniciativy. A spoustou otázek: kdo jsou to ochotníci? Je umělecká hodnota jejich tvorby v něčem odlišná od jejich profesionálních kolegů? Jsou chudší, nebo bohatší ve zkušenostech, dovednostech, ambicích...?

Ne všechny mé zvědavé dotazy stihly najít svou odpověď, ale při onom letmém nahlédnutí za oponu tajemství jsem uviděla svět plný kreativních duší, které se divadlu věnují s ochotou - s ochotou nakažlivou, s ochotou inspirativní. Našla jsem společenství ochotné naslouchat, ale také mluvit. Komunikovat. Sdílet. Společenství plné hodnot, které mi ve společnosti často schází.

Jako nesmírně efektivní a smysluplné vnímám například debaty v kruhu, které tyto hodnoty umožnily rozvíjet a otevřely prostor pro (sebe)reflexi. Jen prosím, dovolte lidem oslovovat se přímo - je to osobnější.

Stihla jsem zhlédnout dvě inscenace, jednu hravou a druhou řemeslně tak bohatou, že mi tisíckrát připomněla vše, co na divadle miluji. V oné klidné atmosféře jsem se mohla navíc zregenerovat z jindy chaotických dní.

S trochou lítosti mě napadala otázka, proč studenti, zvláště pak nejrozumnější divadelních studií i věd, nevyužívají ve větší míře ochotnické festivaly pro rozvoj svých dovedností i jako platformu, kde mohou aktivně konfrontovat své znalosti z oboru,

který je stále více a více performativní, s jinými přístupy a pohledy na divadelní řemeslo. S trochou iniciativy by se mohly stát skvělým místem setkání mezi generacemi divadelníků.

Na závěr mi tedy dovolte ještě jednou poděkovat a doufám ve shledání v příštím roce.

Magdalena Marie Franková

V sobotu dopoledne si pan Jé Ká sám přinesl svou záramovanou fotografii. Pravidelní návštěvníci našeho festivalu si jistě všimli,

že se musí každoročně chválit sám, protože to nikdo jiný neudělá. Chtěli jsme tedy založit našemu nedoceněnému řediteli festivalu síňku slávy.

Bohužel se nám to nějak zvrtilo... K zajištění hladkého vybudování oné síňky jsme vypsali tendr, v rámci něhož nám nejlépe vyšla kroměřížská firma Konkordia. K našemu pozdějšímu zjištění se ale zabývá úplně jiným oborem. Na svém díle však pracovala poctivě celý den až do večera, a jeho popelavou auru dokázala vystihnout dokonale.

ROZHOVOR SE CTIRADEM, KTERÉMU ALE VŠICHNÍ ŘÍKAJÍ RADEK, Z DIVADLA VÁCLAV

Jste ve Václavově tým indiáni nebo kovbojové?

Radek: Kamarádi.

Aha, takže moje další otázka, jaký je váš oblíbený kovboj či indiánský kmen, nepřipadá v úvahu?

Radek: No tak hlavu to musí mít, ten totem, a ten totem je Pepa!

Kdy naposledy jste jen tak seděl na lavičce a jen tak rozjímal nebo konverzoval na lavičce?

Radek: Tak to se mi nestalo. Život se musí prožívat. V mém věku 74 let si člověk musí užívat, takže kolo, divadlo, manželka!

Chodíte krmit kachny?

Radek: Ne.

Čím byste je krmil, kdybyste chodil?

Radek: Asi rohlíkem. Protože rohlíkem se dá tu kachnu opít.

Kde jinde hrát inscenaci o vysloužilých kněžkách lásky než v Kroměříži, městě Milíčově? (Pro přespólní - Milíč z Kroměříže, teolog a kazatel, založil v roce 1372 na pražském Starém Městě v dnešní Bartolomějské ulici v budově dřívějšího veřejného domu kazatelskou školu a útočiště kajících se prostitutek. Dům se původně jmenoval Benátky, Milíč ho přejmenoval na Jeruzalém.)

Václavovský režisér Josef König, jemuž patří velký dík a hlubokosklon za to, že přivezl na letošní Moravský FEMAD dvě inscenace (v jedné hrál, druhou režíroval), zvolil Nejstarší řemeslo jako paralelní titul k Velkému vandru, opulentně obsazenému a vypravenému. Titul Pauly Vogel je oblíben zejména proto, že nabízí pět výrazných, atraktivních rolí dámám ve vyšším středním až starším věku, a to rolí s přesnou charakteristikou a vývojovým obloukem. Jeho úskalím je samozřejmě nutnost nepodlehnout laciným projevům, které patří k zobrazování zestárých prostitutek, a hrát téma (nalezení lidské vzájemnosti v těžké sociální situaci, ale také tváří v tvář stáří a smrti). V obecné rovině je pozoruhodné, že se jednalo o druhý titul na moravském FEMADu, tematizující fakt, že stáří není pro zbabělce. A pokud by dámy dosáhly na věkový limit (což zdaleka není jisté), vysloužily by si jednoznačně pozvání na NP seniorského divadla v příštím roce.

Americká autorka, nositelka Pulitzerovy ceny a věnující se tématům LGBTQ či postavení gayů, napsala pro sebe ne zcela typickou hru v roce 1981. Václavovští ponechávají tuto dobu (volební plakáty budoucího prezidenta Reagana). Hraje se v jednoduché scéně, zahrnující dvě lavičky a plakátovací hranol se sochou svobo-

NEJSTARŠÍ ŘEMESLO

Divadlo Václav, Václavov

dy na vrcholu plus světelný ukazatel s nápisem "peep show". Kostýmy pěti letitých lehkých dam, které se drží svého řemesla, doplňují charakterizační rekvizity (účetní notes pro madam, již se jedna po druhé stanou všechny, hůl pro Lilian, vějíř pro Uršulu...). Úprava, či spíše výklad hry děj i charakterů značně zjednodušuje. Základním problémem je romantizace, či spíše výrazná lyrizace příběhu a odklon od tragikomedie k jakési romantické komedii, bohužel trochu monotónní a předvídatelné. Na druhé straně, kroměřížská repríza byla teprve čtvrtá (premiéra proběhla v prosinci 2024), takže mnohé se dá dozkoušet a dopracovat. Především proto, že herečky vědí přesně, co hrají, drží status postav, v práci na rolích udělaly velký kus práce. V budoucnu by neměl být problém dodat dostatečnou míru syrovosti, plynoucí ze situace dam (své řemeslo neprovozují z dobrého srdce, ale z

nezbytnosti), aby měly v následujícím ději co porušovat a problematizovat.

Nicméně nutno zdůraznit, že dobře vystavět příběh Very, Edny, Lilian, Uršuly a Mae je sakra těžké ŘEMESLO. Podobně jako to nejstarší, když je člověku -sát a rád by alespoň do Jeruzaléma, když už ne do ráje.

Petra Richter Kohutová

Naštvaný Amor (T19)

„Nebe“ lidem lásku dává,
anděl Amor křídly mává.
Přesně míří, šíp už letí,
avšak k cíli nedoletí!

Roztoužený mládeneček,
u postele furt věneček,
v ložnici na nočním stolku
generuje „AI“ holku.

Amor na to kouká shora:
„Že ta „AI“ všechno zvorá?
Jako holce jí to sluší,
té zlodějce lidských duší!“

... otráveně balí šípy,
prý mu bude líp u pípy.

Živá láska už je v háji,
Amor už je zpátky ráji,
naštvaný je, oni vědí,
dlouho hrozí výpovědi,
každému je pro legraci,
když mu „AI“ bere práci.

U pípy pak opilý
na lidi se rozčílí:

... „Místo srdce“, křičí směle,
„trefím se vám do prdele!“

S procitěností sobě vlastní:

Tonda Kuzník

ROZHOVOR S JANOU A ELIŠKOU Z DIVADLA VÁCLAV

Letošní festival je v tématu indiánů a kovbojů. Jste indiánky nebo kovbojky?

Eliška: Já spíš kovbojka.

Jana: Nó, tak asi napůl.

A váš oblíbený indiánský kmen nebo oblíbený kovboj?

Obě: Old Shatterhand! Vinnetou!

Existují podle vás jiná nejstarší řemesla, která by si toto označení zasloužila víc?

Jana: Když tak člověk uvažuje, tak možná jo, ale nenapadá mě teď zrovna který, že...

Eliška: Určitě, třeba takový tkaní látek ze lnu a přadlený!

Myslíte si, že by měla být prostitute zapsaná na seznam UNESCO jako kulturní dědictví lidstva?

Eliška: Tak to určitě ne!

PLK vydává DFLC, redakce: Miša Vachová, Magdalena Marie Franková a ostatní hodní přispěvatelé, foto: Saša Michajlovič, ved. tiskového oddělení: Alexandr „Saša“ Michajlovič.

Adresa redakce: Klub Starý pivovar Kroměříž. Nevyžádané příspěvky se nevracejí. Produkce: DS Kroměříž
www.divadlokrm.cz nebo www.facebook.com/Divadelní.spolek.Kromeriz

SPOLEČENSTVO VLASTNÍKŮ

Divadelní spolek J. K. Tyl, Lomnice nad Popelkou

Na druhé představení sobotního programu přicházeli diváci s velkým očekáváním. Divadelní spolek J. K. Tyl Lomnice nad Popelkou přivezl věhlasný divadelní kus Jiřího Havelky - Společenstvo vlastníků.

Autor nejprve svoji hru inscenoval s tehdy mateřským divadlem Vosto5 (premiéra se konala v říjnu 2017) a poté ji ve vlastní režii převedl na filmové plátno s názvem Vlastníci (2019). Již inscenace Vosto5 byla ve své době v divadelním prostoru zjevním (dostala se i do programu prestižního mezinárodního festivalu Divadlo) a popularitu ještě znásobila filmová verze, kde amatérské divadelníky nahradili herecké hvězdy, které skvěle napsaným figurám vetkly nezapomenutelné herecké ztvárnění.

V návaznosti na popularitu divadelního kusu i filmového zpracování byla hra zinscenována na mnoha oblastních scénách (Ml. Boleslav, Zlín, Most, Cheb apod.). V amatérských podmínkách se kultu postavila v Činoherním klubu působící Divadelní sekce (2021) a před několika týdny premiéroval Společenstvo vlastníků soubor Chlupatej kaktus, který je součástí Divadla Dialog v Plzni.

J. K. Tyl získal za představení Společenstvo vlastníků na oblastní přehlídce v domácím prostředí doporučení na Divadelní Piknik Most 2025 a protože jej programová rada nezařadila do programu celostátní přehlídky, dostala inscenace Druhou šanci zde - na přehlídce Moravský FEMAD v Kroměříži.

Režisérka Renata Tomešová zvolila pro své inscenování roz-sazení hlavních aktérů schůze na forbinu kukátka a nikoli tradiční arénu. Další postavy jsou rozmístěny v druhém plánu a zasahují do děje za hlavami první řady. Vše působí jako úmysl, že účastníky schůze jsou i diváci, ale herci tuhle možnost nehrají.

Je obdivuhodné, že soubor zapojí do inscenace takřka dvacítku herců. Herci vzorně drží průběžné jednání. V bytí na jevišti vynikají hlavně bratři Čermákové (Zdeněk Rajm a Jan Pazderský) a Švec (Jan Jůza), což je způsobeno i tím, že více textu má "druhá strana" aranžmá, respektive morální odpad SVJ, kte-

rý tvoří exmanželé Horvátovi (Vladimíra Duštová a Pavel Matějka) a madame Procházková (Martina Lásková).

Přes veškerou snahu souboru představení ztrácí ve druhé polovině tempo, uvěřitelnost i své kouzlo. Dle mého názoru je příčinou nastalé situace textová nejistota herců, ne zcela domyšlené rozsazení figur vedle sebe a extrémně obtížné namotivování jednotlivých postav v lehce fantaskním závěru předlohy.

I přes tyto drobné výtky se soubor s nelehkou látkou vyrovnává se ctí a představení neztrácí po celou dobu na zajímavosti.

Robert Kotál Kunesch

ROZHOVOR S RENATOU Z DIVADELNÍHO SPOLKU J.K.TYL, LOMNICE NAD POPELKOU

Jste indiáni nebo kovbojové?

Renata: Já bych řekla půl na půl.

Dobře, váš nejoblíbenější kovboj nebo indiánský kmen?

Renata: Apačové.

Je mezi vámi někdo, kdo opravdu rozumí všem bodům stanov, nebo se tak jenom tváříte?

Renata: To nemůžu prozradit.

Kolik schůzí SVJ je potřeba k výměně jedné žárovky na chodbě (a proč to udělá stejně vždycky pan Novák z přízemí)?

Renata: Jéžíšmarja, tak to nevím teda, pokaždý to je jinak.

Jsou mezi vámi tací, kteří se takových schůzí musí účastnit?

Renata: Ano, jsou, a já už jsem od letošního roku také vlastníkem. Ale ještě jsem žádnou schůzi neabsolvovala. Ale když to vidím, tak mě z toho úplně....

Tak to vám přeju pevné nervy! Kdyby se SVJ stalo televizním seriálem, byl by to sitcom, horor nebo drama?

Renata: HOROR!

VLAŠTOVKY SE BUDOU RÁDY VRACET

Lavička v městském parku je místem setkání dobrosrdečného Luigia (Ctirad Bartoň) a typického starého morouse Silestra (Josef König). Předpokládaný střet dvou mužů s naprosto rozdílným viděním světa se však překvapivě nekoná.

Oba muži zjišťují, že věcí, které je spojují, je mnohem víc než těch, které by je rozdělovaly. Oba žijí u potomků, a i když to zpočátku nechťejí jeden druhému přiznat, jsou jim oba na obtíž. Podobný životní osud a touha utéct ze všednosti se stane základem jejich silného přátelství, do něž ještě vstupuje slečna Ambra (Jana Kozičková), bývalá učitelka v mateřské školce. Její sympatie k Luigimu nedělají Silvestrovi zrovna velkou radost a bere ji, jako ohrožení jejich nového přátelství.

Hra Aldo Nikolaje byla napsána již v roce 1974 a mohlo by se tedy zdát, že již pozbyla potřebné aktuálnosti. Jsou na tom senioři dnes stejně, jako v sedmdesátých letech? Pokud bychom jako téma vzali definici stárí, pak by tomu tak klidně mohlo být. Ovšem, režisér Tomáš Hradil spolu s Pavlem Dorazilem téma hry uchopili

jako sondu do rodinných vztahů, hru o přátelství a o touze žít, i když listí ze stromu života již hustě opadá.

Osobně jsem tento kus viděl ve více jak pěti zpracováních, a mohu směle prohlásit, že Václavovská inscenace je pro mne prozatím tou suverénně nejlepší. A to především díky mimořádným hereckým výkonům. Nejvýrazněji snad v emocionální scéně, kdy se nešťastný Luigi svěří se zážitkem z krátkého pobytu v ústavu pro přestárlé. Zde dosahuje herecké mistrovství Ctirada Bartoně vrcholu, bez minimálního náznaku přehnaného či hraného patosu. Josef König podává zemitějšího Silvestra s naprostou jistotou a mimořádnou hereckou disciplinovaností, čímž vytváří svému kolegovi rovnocenného spoluhráče. Jana Kozičková hraje slečnu Ambru jako citlivou a milou osůbku, a tak je jen škoda, že se jí kvůli škrtům nedostalo více prostoru.

Nejvíce diskutovanou tak zůstává postava Osudu (Andrea Kvačilová). Ta se totiž ze symbolu "osudu" a "běhu času", stává v posledním obraze ztělesněním smrti, což není úplně šťastným řešením. Nicméně za pohybové ztvárnění postavy zaslouží herečka pochvalu.

Uvedený titul je teprve na počátku své cesty, neboť jsme viděli první reprízu, a na přehlídce byla uvedena mimo soutěž (jako náhradník). Věřím, že plodná debata v kruhu přinesla tvůrcům inspiraci pro další práci na inscenaci. A já se stávám onou vlašťovkou, která se bude k Václavovským vždy ráda vracet, i když svět nabízí spoustu jiných krás!

Vladimír Altán Mátl

